

الگوي عمومي طراحي آموزشي

تقریباً همه ي الگوهاي نظام مند طراحي آموزشي که در حال حاضر مورد استفاده قرار مي گيرند، بر الگوي عمومي طراحي آموزشي مبتني هستند با اين حال، امروزه الگوي عمومي طراحي آموزشي، به عنوان الگوي نظام مند شناخته مي شود.

سوال

چرا متخصصان طراحی
آموزشی، این الگو را
نوعی الگویی عمومی یا
عام می دانند؟

1) ساده است و تقریباً
همه ی مؤلفه هایی که در
الگوهای طراحی سایر
آموزشی وجود دارد، در
آن یافت می شوند.

(2) در تمامی رویکردهای یادگیری
قابل استفاده است. به عبارت
دیگر، این الگو را می توان
بر اساس مفروضه های
رویکردهای متفاوتی چون
رفتارگرایی، شناخت گرایی و
ساختن گرایی به کار گرفت.

(3) براي هر نوع آموزش اعم از
عمومي، تخصصي، فني و نيروي
انساني قابليت کاربرد دارد.

(4) براي هر نوع يادگيري اعم از
سنتي و الكترونيكي، قابل استفاده
است.

عناصر و مؤلفه های الگو

این الگو از عناصر زیر تشکیل شده است :

(1) تحلیل

(2) طراحی

(3) تهیه

(4) اجرا

(5) ارزشیابی

رابطه ي بين عناصر الگوي عمومي آموزش

مرحله ی اول: تحلیل

در این مرحله، اطلاعاتی درباره ی مخاطبان، نیازهای یادگیری، بودجه، محدودیت های موجود و ... جمع آوری می شود. بررسی مهارت ها، دانش و توانایی های مورد نیاز برای شاگردان و همچنین شناسایی توانایی های ورودی شاگردان، از جمله فعالیت های است که در مرحله ی تحلیل انجام می شود.

از آن جا که ارزشیابی در تمامی
مراحل این الگو جریان دارد،
ارزشیابی تکوینی از مرحله ی تحلیل
آغاز می شود. بدین ترتیب، طراح
آموزشی در مرحله ی تحلیل با
سوالات زیر مواجه می شود:

(1) مخاطبان چه کسانی هستند؟

(2) نیاز یادگیری آن ها چیست؟

**(3) به چه روش هایی می توان
آموزش را ارائه کرد؟**

(4) محدودیت های موجود کدام اند؟

**(5) شاگردان باید چه کاری انجام دهند
تا مشخص شود که به شایستگی های
مورد نظر دست یافته اند؟**

مرحله ي دوم: طراحي

عمده ترين فعاليتي که در اين مرحله انجام مي شود، انتخاب مناسب ترين محيط آموزشي و متناسب با هدف هاست. در مرحله ي طراحي، طراح آموزشي طرح مبسوطي از آموزش را تدارك مي بيند که شامل انتخاب روش ها و رسانه هاي آموزشي و تصميم گيري درباره ي راهبردهاي آموزشي است.

رسانه هاي آموزشي موجود مورد بازبيني قرار مي گيرند و درباره ي امکان استفاده از آن ها براي آموزش تصميم گيري مي شود.

مرحله ي سوم: تهيه

انتخاب يا تدارك رسانه ها و مواد آموزشي مورد
نياز، و تصميم گيري درباره ي فعاليت هاي گروهی
يا انفرادي، از جمله فعاليت هاي اين مرحله به
شمار مي رود. اگر رسانه هايي از قبيل نوار
ويديوئي، نوار شنيداري، اسلايد آموزشي، نرم
افزار تعاملی و نظاير آن مدنظر باشد، اين رسانه ها
تهيه و توليد مي شوند.

هنگام تهيه ي رسانه هاي آموزشي مي توان از
مشاركت دانش آموزان نیز سود جست.

مرحله ي چهارم: اجرا

هنگامي که برنامه ي آموزشي طراحي و تهيه شد، اکنون آماده است که به صورت واقعي عملياتي شود. به اين منظور، عمل تکثير و توزيع مواد انجام مي شود. **اجراي آموزش و پشتيباني از برنامه ي آموزشي و هم چنين رفع مشکلات فني،** از عمده ترين فعاليت هاي اين مرحله به شمار مي رود. در مرحله ي اجرا نيز **ارزش يابي** صورت مي گيرد.

مرحله ي پنجم: ارزشیابی

همان گونه که اشاره شد، ارزشیابی فرایندی مستمر است که از مرحله ي تحلیل آغاز می شود و در سرتاسر فرایند طراحی آموزشی ادامه دارد. در مرحله ي ارزش یابی، طرح آموزشی از همه ي ابعاد بررسی می شود.

الگوی سیستمی برای ادغام فاوا

وانگ و وو (2007) معتقد است این الگوها **راهنما و خط مشی** را برای معلمان برای بکارگیری و ادغام منابع و ابزارها را در آموزش و یادگیری نشان می دهد. او الگویی را برای ادغام فاوا در آموزش و یادگیری ارائه داده اند که در یک **روش خطی** سازماندهی شده است.

سوال

برای اجرای این
الگو به چه معلمانی
نیاز است؟

معلمانی که به چگونگی
کاربرد فناوری در برنامه‌ی
درسی تفکر و قضاوت کنند
(عنصر منطقی) و این که
چگونه فناوری را ادغام کنند
(عنصر استراتژیک).

اجزای الگوی فناوری اطلاعات

بیان مساله

الگوی سیستمی ادغام فاوا با توصیف مسائل اصلی یا موضوعات مطرح شده در عنوان درس آغاز می شود.

این بیان مسئله به عنوان نقطه شروع برنامه ی ادغام فاوا مطرح است این مساله باید واقعی و چالش بر انگیز باشد. همچنین این مساله باید در ارتباط با یادگیرندگان باشد نه معلمان.

در این صورت معلمان احساس
می کنند که دانش آموزان **مسئله**
را به خوبی یاد خواهند گرفت،
آن را با **زندگی روزمره خود**
ارتباط می دهند و **ارزش مساله**
را درک می کنند.

اهداف یادگیری

نوشتن اهداف یادگیری در واقع
یکی از مهم ترین مراحل طراحی
آموزشی است. چون:

بازده های یادگیری مورد انتظار در
پایان آموزش را مشخص می کنند.

به هر صورت اگر قرار است در
طراحی آموزشی اهداف یادگیری
به صورت رفتاری بیان شوند،
باید این سوال که کاربرد فناوری
در چه قسمتی از آموزش و برای
تحقق چه هدفی مناسب است
پاسخ داده شود.

انتخاب روش تدریس

فناوری به تنهایی نمی تواند منجر به آموزش خوب و موثر شود. کاربرد موثر فناوری در یادگیری در درجه ی اول مستلزم شناخت روش های فعال یادگیری و فراهم آوردن شرایط مناسب برای کاربرد ها با توجه به فناوری است. آن

به هر حال انتخاب روش
تدریس باید تسهیل کننده ی
کاربرد فناوری و متضمن
مشارکت فعال دانش آموزان
در یادگیری باشد.

فناوری مورد نیاز

نکته ی مهمی که باید در این مرحله مورد توجه قرار گیرد این است که بهترین راهنما برای انتخاب فناوری های مناسب **توجه به روش تدریس** است. چون در بعضی مواقع روش تدریس خاصی نوع خاصی از کاربرد فناوری را تجویز می کند. بنابراین **اول باید** نوع روش تدریس مشخص شود و سپس به انتخاب فناوری مناسب اقدام کرد.

معلم‌ان تا آن جایی که ممکن است فناوری‌های مختلف را با هم مقایسه کنند تا آن‌هایی را که برای رسیدن به هدف یادگیری مناسب هستند انتخاب کنند. این فناوری‌ها ممکن است شامل نرم افزارها (نرم افزارهای چند رسانه‌ای، منابع مبتنی بر وب) ابزارهای ارتباطی مانند (اطاق گفتگو، گروه‌های بحث و گفتگو و ویدئو کنفرانس) یا هر نوع ابزار فاعا در دسترس باشد.

دلایل استفاده از فناوری

فناوری تنها به این خاطر که **در**
دسترس است نباید به کار گرفته شود.
فناوری باید به منظور **اثر بخشی**
یادگیری بکار رود. **کاربرد نامناسب**
فناوری منتج به نتایج منفی در فرایند
یادگیری می شود.

سوال

به نظر شما معلمان باید در
انتخاب مناسب فناوری به
چه مواردی توجه کنند؟

الف) چرا فناوری برای یادگیری
موضوع درسی مورد نیاز است؟

ب) فناوری چه ارزش افزوده ای را
به دنبال دارد؟

ج) چگونه فناوری می تواند فرایند
آموزشی را حمایت و پشتیبانی کند؟

سوال

یک معلم ممکن است اینترنت، پاورپوینت، گروه های بحث و گفتگو و ایمیل را به عنوان فناوری های مورد نیاز خود انتخاب کند.

او چگونه می تواند دلایل استفاده از این فناوری را در طراحی مطرح کند؟

اینترنت: اطلاعات مورد نیاز درباره
موضوع درسی در اینترنت یافت می شود.
پاورپوینت: برای ارائه اطلاعات و محتوای
تولید شده.

گروه های بحث و گفتگو و ایمیل: فعالیت
های مشارکتی می تواند از طریق بحث
گروهی و پست الکترونیک بهتر انجام
شود.